

първо и второ възходящо поколение спрямо момчето и момичето. Когато отсъства такъв човек, което се случва много рядко, момчето фактически е *pater familias* и може да се представя сам, а пълномощия от страна на момичето получава неин достатъчно голям брат и в изключително редки случаи жена от първо или второ възходящо поколение. По принцип при определянето на цената жените имат само съвещателни функции, но същевременно с авторитета си и доброто си име бабата или майката може да гарантира за изградените качества у момата.

При субгрупата на калайджиите договарянето на булката става на определени за целта места, в определени дни през годината, когато се събира значителен брой представители на общността и има свидетели на спазаряването - тоест, бракът се легитимира публично. Местата за предбрачна среща и договаряне са наричани "пазари". В региона на Пловдив такъв "пазар" се осъществява в близост до автогара "Филипово", където булка може да се "купи" всеки понеделник от месеца, съществуват и сезонни пазари като този край Бачковския манастир по време на "Богородица" (Успение Богородично, 28 август). Подобни срещи се осъществяват на Тодоровден и на Цветница⁷, а самата 2004 година започва с особено голям "пазар", тъй като Василевден (1 януари) съвпада със седмичния ден за "пазар" в Ямбол (четвъртък). Разбира се, думата "пазар" често изкривява социалните представи за ромите, което медиите, търсещи сензации, допълнително усилват. Всъщност, събитието се случва на поляна и по външните си характеристики много прилича на групов пикник. На раздалечени, но не твърде много, едно от друго места, върху одеала или просто на земята са насядали групи разширени семейства, които бърбят помежду си. Други малки групи – семейства или младежи се разхождат, спират се при познатите, говорят с тях. Обсъждат се предимно пътуванията на катуните, икономическата криза в страната, реколтата. Уж между другото се започват клюки на по-интимна тема – кой от кое село, коя от кое село е прилъгал, след което съвсем естествено започва да се обсъжда кое момче за кое момче от рода е подходящо, колко иска баща ѝ, колко може да събере родът на момчето. Непознаването на спецификите на една култура (в случая ромската) и тълкуването ѝ през призмата на социалните практики на макрообществото, за съжаление, може да доведе до свръхинтерпретации, според които това е "Бизнес" с прастара история, но в "условията на демокрация, придобива измерения, за които подходящо е прилагателното "грандиозни". Защото наследниците на някогашните простовати и дори добронамерени посредници са се

⁷ "Пазарът" на Тодоровден (Първата събота след Сирин заговездени) се провежда в Стара Загора, а "пазарът" на Цветница (последната неделя преди Великден) – в Нова Загора. Освен това, в Стара Загора има "пазар" всяка събота", а всеки четвъртък калайджиин кандидат-младоженци се събират в Ямбол.